

AR TIK STEBUKLAS...

...GALI IŠGELBĖTI AMERIKIEČIUS NUO PRALAIMĖJIMO?

Neseniai šioje vietoje pastebėjome, kad pikčiausias amerikiečių karių priešas slypi ne Vietnamo džiunglėse, bet namie. Naują įrodymą tai tezei pereiną savaitgalį patiekė Michigano universiteto prezidentas, kalbėdamas savo studentų masiniam susirinkime. Pasak jo, komunistinė, bet nepriklausoma jungtinio Vietnamo valstybė nesudaro jokio pavojaus JAV ir už tat jos turi ko greičiausiai savo kariuomenę iš ten atšaukti. Negalima sakyti, kad toks pareiškimas neturėtų visai logikos. Juk JAV negalvoja apie karą su Sovietų Sąjunga, Jugoslavija ar net pašonėje esančia Kuba. Jei taip, kam kovoti Vietnamo.

Iš kitos pusės tačiau, JAV įsivėlė į Vietnamo karą ne tik dėl to, kad to krašto pietinę dalį išgelbėjus nuo komunizmo, bet suteikus tam tikro autoriteto nustatytai tvarkai, kurią garantavo pačios JAV, kad įrodžius jėg agresija neapsimoka ir kad JAV yra pasiryžusios ginti savo parą. Mat, nuo prezidento Wilsono laikų JAV siekia visam pasauliui su-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

teikti tam tikrą teisinę santvarką, kurios nevalia būtų pakeisti suvalę. Tam reikalui buvo sukurta Tautų Sąjunga, tam reikalui buvo įsteigta Jungtinių Tautų organizacija.

Kitom valstybėm negalint ar nenorint palaikyti tarptautinę santvarką, JAV liko vienos savanorišku pasaulio policininku. Už tat daugelis Amerikos politikų ir komentatorių pradėjo aiškinti, kad JAV pasiėmė sau neįvykdomą uždavinį, kurio turėtų atsikratyti. Pavyzdžiui senasis Lippmanas, padėjęs Wilsonui suformuluoti garsiuosius 14 punktų, šiandien sulaukęs 80 metų aiškina, kad tos svajonės pasirodė esančios neįvykdomos ir kad Amerikos gyvybinės sienos tęsiasi tik per "mėlynuosius vandenius" t.y. vandenynus. Kas dedasi už jų JAV neturi siekti paveikti ginklu, bet kitomis, ypač tikslinėmis priemonėmis. Nixono administracijai atitekęs uždavinys per demokratų administracijas išsikerojusius JAV išpaieigojimus sumažinti atitinkamai jų galimybėm.

Ta pažiūra yra plačiai paplitusi JAV intelektualiniuose sluoksniuose. Visa bėda, kad tai lengviau pasakyti negu padaryti. Kiekvienas JAV pasitraukimas iš turėtų pozicijų sudaro jėgos tuštumą, kuri traukia kitas jėgas. Gerai, jei jos yra lokalinės, blogiau kai JAV rolė tenka kuriai didžiųjų komunistinių valstybių. Tiesa, jų tarpe nėra sutikimo, tačiau tik dėl metodo, bet ne noro visam pasauliui primesti savo santvarką.

Žodžiu, jei šiandien JAV pasitraukia iš Vietnamo, laimės ne tik Hanojaus režimas, bet JAV įtaka tučtuojau sumažės visame pasaulyje, nes at-

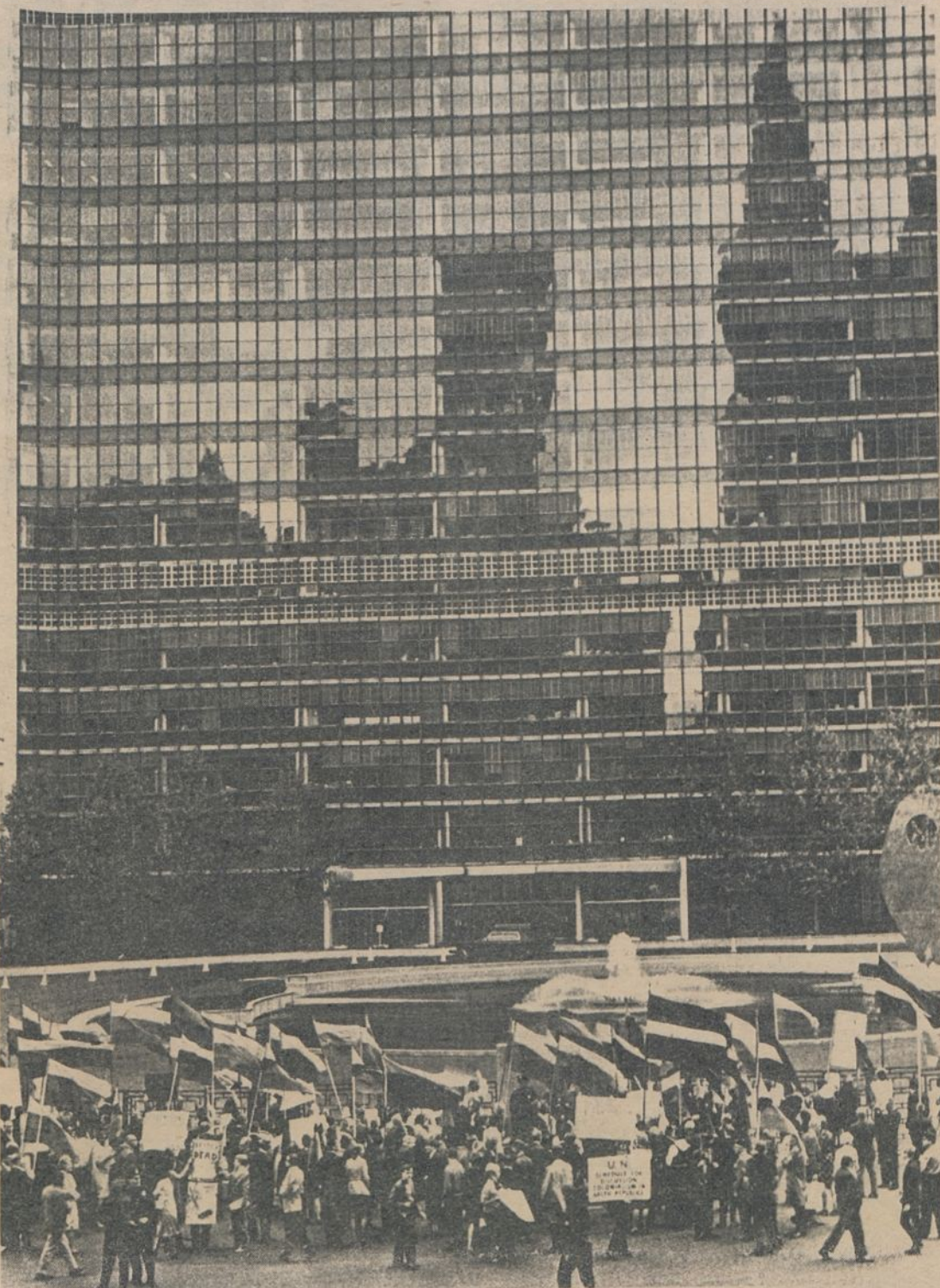
rodys, kad JAV, kurios nekovoja prieš agresiją Vietname, nekovoja prieš agresiją ir Vakarų Europoje ar, sakykim, prieš Japoniją. Juk tokia kova nekaštus JAV daugiau žuvusių negu eisimo nelaimės, kaip dabar Vietname, bet gali sukelti atominio karo riziką, sudaryti gresmę Amerikos didmiesčiams. Tokiu būdu amerikiečius gali ištikti prancūzų likimas antrame pasauliniame kare. Jei tie karui pradedus būtų puolę vokiečius, jie ne tik būtų išpildę savo išpaieigojimus Lenkijai, bet ir laimingai būtų baigę tą karą dar 1939 metais, nes Hitleris, puldamas Lenkiją, savo Vakarų frontą paliko tinkamai neapsaugotą.

Šiandien padėtis kartojasi. Prancūzai aiškinosi, kad nesą reikalo "mirti už Dancigą", amerikiečiai nenori aukotis "Thieu-Ky klišos išlaidymui". Iš tikro, prancūzai būtų mirę ne už Dancigą, bet už buvusios tvarkos Europoje išlaidymą, kuri tarnavo Prancūzijos interesams. Tas pat sakytina ir apie Vietnamą.

Bet demokratiniame krašte vyriausybė turi pataikauti masėm, nes kitaip nelaimės ateinančių rinkimų. Ir jei masė nusiteikusi prieš Vietnamo karą, administracija turi ieškoti būdų jampabaigti su pakeliamais nuostoliais. Ginčas eina dėl tų nuostolių pakenčiamumo ribų.

Kad patenkinus studentiją, administracija planuoja pakeisti naujokų šaukimo sistemą taip, kad šaukiami būtų tik 19 metų amž. vyrai, tuo būdu apsaugojant vyresniųjų jų jau pradėtą karjerą ar mokslo studijas. Be to, jaunesni esą ir geresni kariai. Pasak Newsweek, Pentagonas apskaičiavęs, kad jei kas

(Nukelta į 2 psl.)

Dalis demonstrantų su vėliavomis ir plakatais prie Jungtinių Tautų rūmų, kurių languose atsispindi priešais esantieji pastatai.
V. Maželio nuotrauka

PABALTIEČIŲ DEMONSTRACIJA PRIE JUNGTTINIŲ TAUTŲ

Š.m. rugsėjo 20 dieną, Pabaltijo tautų organizacija trumpai vadina ma BATUNas suruošė demonstraciją netoli Jungtinių Tautų rūmų, Hamarskjold Plaza, New Yorke tikslu plačiai painformuoti svetimuosius apie slapta Molotovo - Ribbentropo sutartį, nuo kurios liūdnų pasekmių Pabaltijos tautos sueina 30 metų. Kalbėtojai buvo: BATUNo pirmininkas latvis kun. N. Trepsa, Bronx, New Yorke kongresmanas Mario Biagi-

EMILIJA ČEKIENĖ

gi, Kinijos delegatas Jungtinėse Tautose Wang Meng-Hsier, latvių bei estų atstovai ir lietuvių pagrindiniu kalbėtoju buvo VLIKopirm. dr. J.K. Valiūnas, kuris priminė, kaip Stalino komunistinė Rusija prieš 30 metų pasirašiusi sutartį su Hitlerio Vokietija atidarė kelią jų agresijai Europoje ir suteikė galimybę Hitleriui pradėti II-jį pasaulinį karą, kurio pirmoji auka

buvė Lenkija, vėliau Suomija ir 1940 m. Sovietų Rusija okupavo Estiją, Latviją ir Lietuvą. Toliau jis išvardino visus sovietų imperialistinius žygius kitose valstybėse baigiant Čekoslovakiją. Ir taip per 30 metų, -- sakė jis, -- Sovietų Rusija pasidarė didžiausia imperialistinė valstybė. Turi okupavusi daugiau nei 10 mažų tautų ir engia jas. Pasaulis turi žinoti, kad rusiškasis imperializmas atėmė gyvybes virš 700 tūkstančių lietuvių ir toliau tęsia.

VLIKo pirm. nurodė sovietų pasirašytą Atlanto aktą nesiekti svetimų teritorijų ir visą eilę kitų tarptautinių pasižadėjimų, kurių tačiau jie nesilaikė ir nesilaiko. Savo trumpai ir aiškiai paruoštą kalbą, palydėtą ovacijomis, dr. J.K. Valiūnas baigė pabrėždamas mūsų ir kitų pavergtų tautų čia susirinkusių tikslą kreipintis į Jungtines Tautas šiais žodžiais:

Pasmerkti Sovietų Rusijos nusikaltimus, daromus Lietuvoje ir kitose (Nukelta į 2 psl.)

KAIRĖJE: Protesto demonstracija prie Jungtinių Tautų. Kalba VLIKo pirmininkas dr. J.K. Valiūnas, Prieky Operetės choras.
V. Maželio nuotrauka

35 METAI BALTIJOS TAUTŲ ANTANTEI

Lietuvos Pasiuntinybė Washingtono rugsėjo 12 dieną specialiu pranešimu priminė spaudai, kad tą dieną suėjo lygiai 35 metai, kaip Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienio reikalų ministrai Tautų Sąjungos būstinėje Ženevoje pasirašė Baltijos valstybių susiklausymo ir bendravimo, arba, kaip neoficialiai buvo sakoma, Baltijos Antantės sutartį. Pranešime nuviečiama sutarties esmė ir kaip pasireiškė jos vykdymas praktikoje. Toliau nurodoma, kad 1940 metais šis sėkmingas taikingo bendradarbiavimo pavyzdys buvo brutaliai nutrauktas Sovietų įsibrovimo ir Baltijos valstybių pavergimo. Būtų galima pridėti, kad Maskva tam savo įsibrovimui pateisinti naudojo ir Baltijos Santarvės sutartį, teigdama, esą, ji buvusi... karinė santarvė Sovietų Sąjungai užpul-

• Prancūzijos ambasada Bonnoje, išgavo iš vokiečių vyriausybės ir perdavė Paryžiaus dokumentacijos centrums okupacijos meto Gestapo ir Sicherhetspolizei und SD aukų ir padarytų nuostolių dokumentaciją: okupacijos administratyviniai įsakymai, aplinkraščiai, privalomo registravimo anketos ir sąrašai. Ta medžiaga buvo išvežta iš Paryžiaus vokiečiams atsiurkiant. Ji suteikia svarbių davinių okupacijos meto istorikams, tyrinėtojams ir nukentėjusiems, bei dingusių asmenų paieškojimams. Dokumentacija yra visiems laisvai prieinama. Sąrašuose figuruoja visa eilė Lietuvos piliečių.

PABALTIEČIŲ DEMONSTRACIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

tose Pabaltijo tautose; Mes pageidaujame, kad Jungtinės Tautos imtųsi reikalingų žygių su teikti lietuvių tautai galimybę išreikšti Jungtinėse Tautose žmogaus teisių deklaraciją.

Pasaulio taika priklauso, -- kalbėjo VLIKo pirm., nuo laisvės grąžinimo tautoms, kurios šiandien yra paverptos. Yra svarbu, kad visi laisvės siekiantieji žmonės susijungtų ir jei 120 milijonų laisvės siekiančių žmonių susivienys, tai sudarys tokią didelę jėgą, dinamišką moralinę jėgą ir pasieks tikslą. Mes laukiame iš Jungtinių Tautų ne žodžių, bet veiklos. Istorija jus, Jungtinių Tautų atstovus, teis ne už gražias kalbas, bet už atliktus darbus žmonijai ir laisvei pavergtiesiems.

Baigiamąjį ugningą žodį tarė prel. J. Balkūnas, pirmasis BATUNO pirmininkas ir nenuilstantis lietuvių tautos reprezentantas. Iškilimėms vadovavo A. Mažeika, buvęs lapkričio 13 dienos vadovas ir iniciatorius. Operetės choras, vadovaujamas M. Cibo, sugiedojo Amerikos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnus, nes jų dainininkų nebuvo.

Malonu pažymėti, kad šią demonstraciją nors ruošė visos trys Pabaltijos tautos, bet lietuviai pasirodė aktyviausi. Mūsų vėliavų stovėjo aikštėje virš 50, kai tuo tarpu kaimynų tik po keletą. Mūsų lietuvaičių tautiniais drabužiais buvo didelis būrys ir apie 500 dalyvių tarpe daugumą sudarė jaunimas, keletą kartų bandęs nuslinkti su vėliavom į Jungtinių Tautų būstinę.

VIRŠUJE: Demonstrantai žygiuoja pro JAV misiją.

V. Maželio nuotrauka

buvo išdalinta tūkstančiai atsišaukimų.

Rytojaus dieną iškilimėse nedalyvavusiems lietuviams ir amerikiečiams perdavė išsamiai paruoštą reportažą "Laisvės Žiburio" radijas, vadovaujamas R. Kezio ir angliškai P. Skobeikio ir J. Mažeikaitės. Jie perdavė ir išpūdžius demonstracijoje dalyvavusių asmenų: VLIKo pirm. dr. Valiūno, LB Tarybos pirm. dr. P. Vileišio, BATUNO vykd. pirm. K. Miklo, LB New Yorko Apygardos pirm. A. Vakselio, prel. J. Balkūno ir kitų atsakiusių į radijo vedėjo paklausimus.

Rezoliucijas bei sveikinimus paskaitė N. Umbrazaitė.

AR TIK STEBUKLAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

mėnesį iš Vietnamo būtų atšaukiama po 10.000 vyrų, krašte nepasitenkinimas tuo karu būtų išlaikytas pakenčiamumo ribose ir nenusvertų 1972 m. prezidento rinkimų.

Savaime aišku, kad komunistinė pusė nenori talkininkauti Nixono administracijai. Už tai Nixono administracija atsidūrė prieš komplikuo- tam uždavini: kaip nura- minti vidaus kritikus ir kartu neprarasti viso JAV prestižo, nes silpno jų niekas neklauso.

Šioje vietoje nusikelkime į patį Vietnamą. Pasak ten dar viešintį kolumnistą Joseph Alsop, šiaurinėje jo dalyje, iš kurio atitraukiama 3-čia marinių divizija, situacija yra tokia. Vietos kaimai ten yrasekmingai giniami pačių vietnamiečių kariuomenės ar pusiau karinių organizacijų, panašių į mūsų šaulius. Bet tos lokalinės jėgos gali atremti tik neskaitlingų partizanų būrius, jei prieš kokią vietovę komunistai meta didesnius savo reguliarius kariuomenės dalinius, gyvenėjams sunku atsilaikyti be paramos. Atseit, likimas priklauso nuo rezervų gausumo ir sugebėjimo juos greitai permesti į reikalingą vietą. Šešiose šiaurinėse provincijose vietnamiečiai turi 32 manevrų ba-

talionus. Raudonieji tačiau ten arba pasieniuose turi sutraukę 78 manevrų batalionus. Lygsvarą čia išlaiko amerikiečių batalionai. Juos atitraukus, vietnamiečiai neturėtų šanso. Kitaip sakant, jei Hanojus sugebėtų savo bataliono skaičių padidinti, amerikiečiai negalėtų atitraukti savo kariuomenės. Bet Nixonas vistiek turi bent kiek atitraukti, kad nepametus perrinkimo šansų ir išvengus bruzdėjimų.

Už tat tokia ir šių samprotavimų antraštė. Reikia stebuklo, kad pasitraukimas iš Vietnamo nevirstų katastrofa. Kalbant su Alsopu: "Arba prezidentas Nixonas turi vėl koki savo garsiųjų priedangos planą (of his elaborate cover plans) ar 'vietnamizacija' tėra tik sinonimas pasidavimui Hanojui. Reikia tikėtis, kad tai priedangos planas". Ką gi, vilkimes ir mes!

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t.t.

4824 So. CALIFORNIA AVE. CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9387

HELP WANTED MALE

TECHNICIANS PICKER X-RAY

Electronic Technicians Electronic Testers

To work on the following units Solid state electronic controls Close circuit TV systems

Special applications of various camera systems (cine cameras, 35 and 70 mm) and their associated electronic controls.

Special applications of various optical and imaging devices.

Rate to \$4.09 per hour plus excellent fringe benefits.

If you qualify call Mr. Frank Novak, 449-3000.

Picker Corp.

595 MINER RD.

Located 1 mile north of Wilson Mills Rd., just west of Interstate 271.

An equal opportunity employer

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIČIUS

POLITINIS ATSTOVAVIMAS

Australijos lietuvių katalikų savaitraštis "Tėviškės Aidai" š.m. rugsėjo 9 d. laidoje (Nr. 35) pasiskelbė straipsnį "Bendruomenė ir politinė veikla". Jame pasidžiaugta, kad VLIKas savo igaliotiniu pasirinko J. Lapšį, "tikrai tinkamą tam darbui asmeni, gerai mokantį anglų kalbą ir turintį jau kontaktų - ryšių su vietos politiniais veikėjais". Anot laikraščio, "tuo pasirinkimu VLIKas užpildė politinės veiklos organų tuštumą Australijoje". Liesdamas ALB Krašto Valdybos norus pačiai vadovauti, laikraštis, remdamasis Bendruomenės statutu, įrodinėja, kad Krašto Valdyba šioj srity nekompetetinga. Girdi, norint imtis politinio vadovavimo, pirmiausia reikia pakeisti patį statutą. Bet tai jau akademinis ginčas.

Australijos Lietuvių Bendruomenė, kaip visus lietuvių apjungianti organizacija, ligšiol prie to reikalo planingai nebandė net ir eiti. Kai Krašto Tarybos paskutiniame suvažiavime p.m. pabaigoje buvo užsiminta apie VLIKo atstovo skyrimą, Krašto Valdybos pirmininkas bandė įrodinėti, kad tokio atstovo Australijai esą visai nereikia, nes politinį lietuvių atstovavimą galinti atlikti pati Krašto Valdyba. Ir tuo visas klausimas pasibaigė.

Reikia pasakyti, kad visoj ligšiolinėj praktikoje, renkant Kr. Valdybą, niekada nebuvo pagalvota, ar renkamieji sugebės net susikalbėti angliškai, nemint kitų būtinų kvalifikacijų. Jau anksčiau turėjau progos pastebėti, kad politinis atstovavimas, nekreipiant į jį tinkamo dėmesio, atsidūrė apverktinoj padėtyje, kad ligšiol nebuvo organizuoto bandymo išskverbti į Australijos politinius ir valdžios sluoksnius ir susirasti ten sau užtarėjų. Šiuo atveju yra net savotiškų, kad ir nesąmoningų klaidų, priešų ieškojimo, kurį vykdo Krašto Valdybos globojamas trimėsenis anglų kalba leidžiamas žurnalas "News Digest -- International". Jo redakcinė kolegija iš penkių narių trys yra lietuviai. Žurnalui dažnai renkamos aukos apylinkių valdybų titulu. Žurnalas skiriamas grynai politiniams reikalams, supažindinti australus su komunistinėm klastom. Tais tikslais besivadovaudami, redaktoriai leidžia sau naiviai kritikuoti ir grubiai pajuokti Australijos politikus. Jie šokdina per virvutę tiek gyvas, tiek mirusias pasaulio garsenybes, kurios yra ir pasilik Vakarų pasididžiavimas ir kurios tebėra apgaubtos mistine pagarba. Jie gardžiuojasi Didžiosios Britanijos smukimu, visai pamiršdami, kad per 80% australų tebėra glaudžiuose dvasiniuose ryšiuose su savo gimtuoju kraštu -- Anglija. Jei jie vadovautų karo veiksmams Vietname, jei savo rankose turėtų karinę žvalgybą, laimėjimai skristų, kaip kepti karveliai tiesiai į burną. Jei jie vadovautų Paryžiaus taikos deryboms, ten viskas eitų kaip sviestu patepta. Jei jie sėdėtų Baltuosiuose Rūmuose, direktyvos pasauliui būtų visai kitokios.

Būdinga, kad mūsų veikėjai, susirinkę privačiais būreliais, vieną kitą dalyką pasmerkia, vienu kitu reikalu (įskaitant ir šį žurnalą) pasiskundžia ir vėl išsiskirsto. Pats VLIKo atstovo paskyrimas tik tuose būreliuose ligšiol tebuvo paliestas. Reikia manyti, kad dabar Krašto Valdyba bus priversta pareikšti savo nusistatymą, nes minėtame "Tėviškės Aidų" straipsnyje ne be tikslo buvo pasakyta: "dabartinis VLIKo atstovas Australijoj p. J. Lapšys turėtų būti skaitomas mūsų politinės veiklos vadovu ir mūsų Kr. Valdyba turėtų jo nurodymais politikos klausimais vadovautis".

● VISOS LIETUVIŲ KOLONIJOS Australijoj rugsėjo mėnesio pradžioje (6 ir 13 d.) rengė kasmetines Tautos Šventes. Melbourne ir Adelaidė prie paskatų ir choro dainų prijungė trumpus scenos veikalelius, o Sydnejuje buvo pateikta deklamacijų, tautinių žodžių ir dainų pynė. Nors visur buvo ieškoma ko nors naujo (kasmetiniai tų švenčių rengimai įgauna tam tikrą trafaretinį charakterį), bet spaudos atsiliepimuose parengimų vertinimai gana santūrūs, o kaikur net ir kritiški.

● CANBERRA IR MELBOURNAS rugsėjo 13 dieną surengė platesnio masto pabaltiečių koncertus, kuriuose dalyvavo visų trijų tautybių meninės pajėgos. Ypač plačiai savo koncertą, kuris buvo pavadintas net Festivaliu, išreklamavo sostinės, Canberros, lietuviai. Apie jį buvo kalbama tiek per TV, tiek ir sostinės spaudoje. Iš lietuvių ten dalyvavo Canberros choras "Aušra" ir iš Adelaidės nusikridusi solistė Genė Vasiliauskienė. Ypač stipriai buvo atstovaujami latviai. Salė talpino 1500 žiūrovų. Melbourne apsiribojo tik estų, latvių ir lietuvių chorų pasirodymais.

● SOLISTO S. BARO GASTROLĖS vėl sumakalutos: Krašto Valdyba atšaukė savo pirminį raštą apie jo koncertus Australijoj š.m. gruodžio mėnesį (žiūr. pereinamo informacijos). Atšaukime nurodoma, kad solistas Baras bus prašomas atvykti į Australiją ateinančių metų vasario - kovo mėnesiais. Oficiali priežastis -- numatyta akompaniatorė, pianistė Nemira Masiulytė, gruodžio mėnesį laikanti baigiamuosius egzaminus universitete.

● SYDNEJAUS DAINOS CHORUI, dirigentui K. Kavaliauskui mirus, dabar pradėjo vadovauti muzikas Bronius Kiveris, kuris savo laikų (1953 metais) sėkmingai vadovavo dvigubam Sydnejaus vyrų kvartetui.

● NUSTATYTA 1970 METŲ LIETUVIŲ DIENŲ PROGRAMA. Atrodo, kad pasiliko visi tradiciniai tokių dienų parengimai: Dainų šventė, literatūros ir meno vakaras, tautiniai šokiai, jaunimo koncertas, teatro spektaklis. Vietoj bendrinės meno parodos šį kartą numatyta Jaunosios kartos tapybos paroda. Tuo pačiu laiku, 1970 gruodžio 26-31 dienomis ir ten pat (Melbourne) vyks metinė sporto šventė ir ALB Krašto Tarybos suvažiavimas.

● FEDERALINĖ BALTŲ TARYBA šiomis dienomis raštu užklaudė Australijos užsienio reikalų ministerį: ar Australija, svarstydamą glaudesnių su Sovietų Sąjunga santykių klausimą, laikosi sąvokos anksčiau nusistatymo Pabaltijo kraštų atžvilgiu? Kaip žinoma, ligšiol Australija nepripažino karinės Pabaltijo aneksijos.

DIRVA

THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$12.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais. Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Stasys Liepas -- kritikas! O la-la!

Antanas Diržys

Pirma lietuviška opera 'Dana', sukurta po II pas. karo išeivijoje, šiais metais buvo paruošta scenai ir keturiais spektakliais Chicagoje sutraukė 5000 žiūrovų -- klausytojų. Šios operos atsiradimu daugelis džiaugėsi, visi pripažino jos pastatymą ypač dideliu išeivijos gyvenime. Premjeroje ir po jos sekusiose spektakliuose publika buvo pakiliuos nuotaikos ir dėkingumą artistams, kompozitoriui, dirigentui ir libreto kūrėjui rodė džiaugsmingai ir skambiai. Taip buvo, kada skambėjo teatre pati opera.

Po visų vaidinimų prasidejo vertinimai -- muzikos, dainininkų, dirigento, režisieriaus, dekoratoriaus, o taip pat, kaip retai būna, o gal ir niekad nėra buvę lietuviškame gyvenime, didelis dėmesys buvo skirtas libretui, t.y. operos turiniui ir, būtent, kaip yra sukurta tas operos pamatas ant kurio rymo visas muzikinis pastatas.

Mano dėmesin įsirežė 'Danos' libreto kritika, pavadinta "keli akvarėliniai literatūrinės analizės šikcai", parašyta Stasio Liepo, tilpusi dienraščio Draugas š/m gegužės 31 d. laidoj. Kaip gi praleisi tokią "analizę", kai ir pati laikraščio redakcija jai davė skambų šauklį, -- ribom raidėm alarmuojanti užrašą: "Stasio Santvaro Danos libretas literatūrinės vertės klaustuke".

Tarp visų pasirodžiusių šios operos vertinimų spaudoj ir per radiją lietuviškose valandėlėse, S. Liepo vertinimas vien libreto, ištikrųjų, vaizdavimas operos turinio akvarele, t.y. vandeninėmis spalvomis, išsiskiria retai pasitaikančiu imantrumu. O tą visą nuostabų ekstravagantiškumą užsklendžia dar gi kritiko aplombas, kai S. Liepas savo "akvarelinius bruožus" pakelia į jo dramaturgijos išmąnyo išpažinimą, o su tuo pasako viešai jo kritikos tikslą, girdi, "spartesnės mūsų dramaturginės pažangos svajonei priartinti".

Ar gi negražus kritikos autoriaus tikslas? -- ar gi neiškilmingai tikslas ir nusakytas?

Tačiau šie S. Liepo siekto tikslo žodžiai yra vieni iš jo visos ilgokos kritikos baigminių sakinių ir šie žodžiai visai neišplaukia iš to, ką jis, na sakykim, prikalbėjo anksčiau -- prieš tikslo pasisakymą. Tas sako mas Liepo tikslas yra dirbtinas, jis prie jo visų "šikcų" atrodo, kaip prilipdyta lapės uodega, šiuo atveju ir netiesa, kyšanti lygyla iš maišo dugno.

Reikia Liepui pasakyti, kad mūsų visuomenė turi ne tik jo kažkaip tingiai pripažįstamą "šiaip ar taip praprusintą literatūrinį skonį" bet taip pat ta visuomenė turi gilesnį ir supratimą. Tė nesuveda jis viską į skonį dėl kurio sutart

galima rečiausiai. Tam yra ir priežodis -- "dėl skonio ir spalvų -- nė draugų". Daugiau galėtų būti vilties susikalbėti supratimo pagrindu, kurio, bent šioj savo "kritikoj", Liepas išakmiai visuomenei nepripažino, o dėl to visu išsiūbavimu metėsi visuomenei į pagelbą, kaip dalyko žinovas apie 'Danos' libreto literatūrinę vertę.

S. Liepas savo "kritikos" vienoj vietoj, pavadintoj "Nusimaukime koturnas", primena mums lyg naujieną, girdi, "mes gi esame turėję Krėvę, Sruogą, Putiną". Ir užsklendžia šisavo skirsnį tokia pasišaukiančia pamoka -- "Būtų jau laikas visiems dramaturgams praregėti, jog žiūrovo skonis kai kuriuos jų vaidinimus su aukštais jų koturnais gal bus ir praaugęs".

Gera! Esam turėję, o kuo jis buvo mums brangus tai ir tebeturim, Babilų Sruogą ne vien kaip dramaturgą bet mielą ir šiaip jau mokytoją. Čia pravartu prisiminti vieną mažą palikimą ne iš jo sukurtų dramų bet iš jo vieno laiško, parašyto B. Sruogai esant labai dramatinėse aplinkybėse -- Stutthofio koncentracijos stovykloje. 1945 m. jis rašė: "Mūsų vargšė, nelaiminga Tauta gali didžiulis savo tūkstančių metų kultūra. Ji turi visai kitokią garbės, išminties ir kvailumo bei teisingumo supratimą. Mums yra svarbiausia: išlaikyti mūsų žmonišką savigarbą ir mūsų tradicinę etinę ir estetinę kultūrą".

Taip yra pasakęs Babilų Sruoga. Ir negi S. Liepas abejotų, kad šie Sruogos žodžiai yra daug

svarbesni, negu minėt vien nuogą jo vardą ir, ko gero, didžiulis to vardo žinojimu -- ką daro kaip tik "akvarelinių šikcų" autorius. Jie, tie žodžiai apima visą mūsų dvasinį gyvenimą, nėra išskirta nė bet kieno kritika, rašoma viešai visuomenei.

Tad kogi norėjo S. Liepas, rašydamas 'Danos' libreto kritiką? -- Ar jis norėjo likti tautos tradicinę etikos ir estetikos sampratą? -- Ar norėjo jis pagerbt išmintį? -- Ar, pagaliau, kvailumą?

Libretas -- operos turinys, mano supratimu, yra pamatas ant kurio yra kuriamas, statomas muzikinis pastatas. Pasirinkti libretą -- yra muziko rūpestis, jo ir problema. Ir kai jau kompozitorius padarė pasirinkimą, sukūrė muziką -- operos pastatyme libretui tenka tas pats likimas, kaip ir namų pamatams. Kai einu operon man terūpi operos turinys bendriausieji bruožai. Idomiausias dalykas dažnam žiūrovui yra muzika: orkestras, arijos, choras; taip pat vaidyba, dekoracijos, žodžiu -- pastatymas. Tad visos sukurtos ir scenoje atliekamos operos vertinimas tėra galimas imant dėmesin visą jos sudėtingumą, kaip kad ir žiūrovas išeina iš spektaklio ne vien libreto, ar muzikos, ar atskirų arijų išpūdiu, o tuo spektaklio visumos poveikiu, po kurio paprastai pasakoma -- buvo gražu, ar -- man išpūdiu nepadarė.

Tad, ar išmintingas buvo S. Liepo ryžtas išskirti libretą iš visos operos sudėtingumo ir ver-

tint operos eiliuotą turinį atitrauktu dėmesiu nuo viso ko kito, kas tą libretą ne tik dengia bet ir absorbuoja? Dar ryti tai, kai opera skamba teatre visu pilnumu! Maža to, S. Liepas netik nesuabejojo savo "kritikos" išmintingu mu, bet dar gi tą savo darbą atliko akivaizdžiu neapdairumu.

Kaip žinom, Liepas, net pakartodamas, kelia aikštėn ir aukštyn mūsų visuomenės 'praprusintą skonį', visuomenę giria, kaip mokančią statyti nebe eilinius reikalavimus dramaturgams. Čia jis kalba tiesą, ne nujausdamas net, kad ši tiesa čia pat pastatys ne gailestingą reikalavimą ir pačiam Liepui, kaip kritikui.

'Dana' savo debiute praėjo sėkmingai. Be abejo, tas sėkmingumas nebuvo uniforminis, nes išpūdių vienodumo nėra reikia laukt. Tačiau 'Dana' kuo jau kaip bet paskutiniu veiksmu, vyriausios rolės išpildytojos Danos mirtimi, o po to sekusius "Tėve mūsų" gavo net visų vienodą pripažinimą, kaip esančią išpūdingą, gražią ir žavią.

O didysis kritikas Stasys Liepas savo "akvarelinuose šikcuose" net su nuostaba klausia: "Ir ko gi ta Dana nusišau-na?" Ir tolesniuose savo samprotavimuose, tątragiską Danos galą ironizuodamas, prisimena net tokį laikraščiuose jo skaitytą atsitikimą, kai vienas nusišovęs dėl savo pypkės praradimo. Su prask, nusišovimuose būna ir kurjozų.

S. Liepas, vis dar kalbėdamas apie Danos mirtį, sako: "Žinoma, gyvenime kurjozų pilna ir

gali pasitaikyti net daug keistesnių, ekscentriškesnių savižudysčių."

Šiuose jo žodžiuose yra daug teisybės ir jų šviesoje visai nesunku pamatyti paties "kritiko" S. Liepo nepavydėtiną padėtį jo ekscentriškume. Kur gi matei, kad tokiam dideliui ir sunkiam siekimui -- "dramaturginės pažangos svajonei priartinti" -- būtų grėbiamasi, būtų pradėdama nuo libretų! O be to, tarp kitko, argi vis Liepui vaidenasi, kad reikia šiandien dar tik pačią svajonę artinti? -- Ar gi nuo Keturakio 'Amerikos pirtyje' iki Liepo atsiradimo tikroje Amerikoje nebuvo ir nėra svajonės apie mūsų dramaturgijos pažangą? Ar gi nebuvome ir nesame dramaturginės pažangos jau pačioje tikrovėj -- vieni kurdami, kiti tokių kūrinių laukdami -- kai ir pats Liepas mini Krėvę, Sruogą, Putiną, Landsbergį, Ostrauską? -- Tačiau Liepas vis dar tebededa pastangas tik svajonę priartinti ... Tikriausia, jis nesuprato pats nei ko jis siekė savąja "kritika", nei ką jis rašė.

Vis dėlto kyla ir dar vienas klausimas: -- kas galėjo būti ta kibirkštis, kuria S. Liepas išliepsnojo ir griebsi akvarelių taškyti 'Danos' libretą?

Nelengvas būtų klausimas, jei Liepas savoj imantrybėj pats save ne išduotų. Ypač jį išduoda jo ekstravagantiškas iškaltumas ne vien apie libretą, bet taip pat arogantiški pasismaginimai prieš libreto autorių. Tai matyti iš daugelio Liepo "kritikos" vietų, o ypač iš tokių atskirų dalių pavadinimų kaip "Santvaro kuoka prieš tikrovės bazuką", "Rimavimo drugys" ir, pagaliau, net toks, sakytum,

bernelio dobilėlio padaužiškas šūktelėjimas -- "Ar Gaidelis perrėks Santvaro tenorą?"

Prie ko čia tenoras, kam reikia priminti libreto autoriaus net balsą, kalbant apie libreto dramaturginę vertę? -- būtų natūralus klausimas, ir jis veda ne į kur kitur bet į Liepo psichologinius klotus. Jo "drugys" "rėksmas" ir, pagaliau pasigriebimas "kuokos" prieš 'Danos' libretą rodo tokį savotiškumą, kuris verčia prisiminti, kad S. Liepas yranetiek kritikas, kiek dainininkas ir, būtent, baritonas.

Mūsų poetas Stasys Santvaras, kurdamas 'Danos' libretą jei ir laikėsi operų tradicijos šiame librete padarė vis dėlto ir mažą nukrypimą. Kaip žinome, visose operose, kuriose yra išimylėjusių -- laimingų ir nelaimingų -- pastaraisiais, t.y. nelaimingaisiais visada būna tenorai, kuriems visada sekmingai kliudo vyriški baritonai. 'Danos' operoj, nors ir laikinai, laimingu nugalėtoju yra kompozitorius Stanaitis -- tenoras. Jis nugalė besipersantį Danai karininką Pakalnį -- baritoną. O be to, šis baritonas pavaižduotas librete lengvąpėdiku tipeliu, nevyrišku, kaip kad Liepui, jis pasirodė, paties Liepo žodžiais tariant "ant menčių paguldytas Pakalnis".

Tikriausia, tokia baritono rolė 'Danoje' baks-telėjo Liepui, kaip baritonui iš prigimties, jo savitan jautruman, čia dar tai padaryta "laužant" operinę tradiciją -- va, tai ir buvo kibirkštis suliepsnojimui prieš libretą ir autorių.

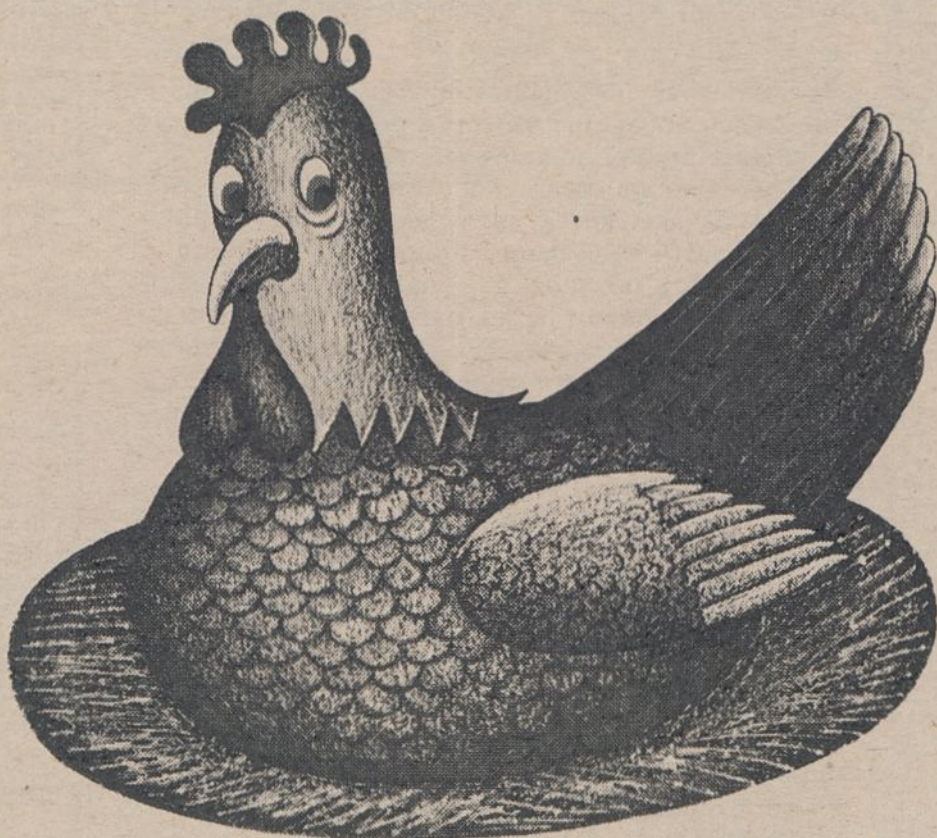
Žinoma, jei S. Liepas sako mūsų gyvenimą esant kurjozų pilnį, tai savuoju kurjozu jis tai pilnybei uždeda dar ir kaupą.

Iš S. Liepo "akvarelinių šikcų" apie operos 'Dana' libretą matosi ne vertinimas, ne kritika, o tikra parodija su stiprių mišinių pykčio prieš libreto autorių. Liepas, ūpo pagautas, džiūgavo savoj manieroj, nebe-bodamas nė etikos su estetika, ir, pagaliau savo savigarbą sklandžiai patupdė ant nullo.

Jei tokiu darbu jo norėta pasirodyti B. Sruogos minimame mūsų tautos supratime "kitokio kvailumo" tai toj pastangoj S. Liepui tikriausia bus pavykę. Tačiau tada .. tada, paskutiniu žvilgiu į Stasį Liepą nėra jam skirtinų geresnių žodžių, kaip tie -- vieni iš Danos libreto baiminės maldos, giedamos išprusintos visuomenės choru:

"Tėve mūsų, Tėve gailestingas
Atleiski savo klystantiems vaikams
Visom dienom, visiem laikam!"

Atsikovėpk. Turi dar 10 dienų ekstra savo pinigų padėjimui.

Padėk prie savo taupymų sąskaitos iki spalio dešimtos ir gausi nuosimtį nuo spalio pirmos.

Cleveland Trust

SYMBOL
OF HOPE

OCTOBER
20 - 30

DABARTINĖ LIETUVIŲ TAUTOS PADĖTIS (5)

KAIP OKUPANTAS IŠNAUDOJA PRIVATINĖS NUOSAVYBĖS PANAIGINIMĄ

V. Vaitiekūnas

Turbūt patsai Marksas nė nepagalvojo, kad gamybos priemonių privatinės nuosavybės panaikinimą sovietinis okupantas galės panaudoti savo bauriausio kolonializmo vykdomąją priemonę okupuotam kraštui eksproprijuoti. Pagal sovietinę sistemą visa okupuota Lietuva yra paversta Maskvos nuosavybe. Lietuvos žemė ir vandens, gelmės ir erdvė priklauso ne vadinamai Lietuvos Tarybų Socialistinei Respublikai -- LTSR, bet Sovietų Sąjungai -- USSR. O lietuvių tauta yra paversta tik Maskvos lazininku - baudžiauninku.

UŽDARBAI IR KAINOS

Nuo 1968 pradžios darbininkams ir tarnautojams, kurių tuo metu buvo skaičiuojama 1,085,000, minimalus mėnesinis atlyginimas buvo nustatytas 60 rublių. Prieš tai buvo 50 rubl.

Valdinių butų nuoma pigi. Ji vos atlygina apie 40% namų išlaikymo išlaidų. Dėl to namai apsepe, neremontuojami. Per karą buvo sugriauta apie 140,000 butų. Pokaro yra pastatyta apie 150,000 butų. Lietuvos miestai po karo pasiildė daugiau kaip 200,000 šeimų. Užtenka šiuos tris skaičius palyginti, kad suprastume, ką reiškia, kai pati "Tiesa" rašo, kad "butų problema yra labai opi". Todėl dažnas valdinio buto šeimininkas, nors pats labai suspaustas, vis tiek dar suranda kokių kampačių išnuomoti privačiai ir, žinoma, tokiomis sąlygomis, kurios, nors valdžios baudžiamos, faktiškai plačiai praktikuojamos.

Maisto produktų valdinės kainos tokios: 1

svaras miltų 16 kapeikų, 1 svaras kvietinės duonos 11 kp., ruginės -- 6 kp., 1 sv. ryžių 36 kp., miežinių kruopų svaras 16 kp., pupelių sv. 20 kp., makaronų sv. 20 kp., jautienos sv. 55 kp., kiaulienos sv. 82 kp., dešros sv. 90 kp., silkų sv. 45 kp., bulvių 5 svarai 23 kp., pieno litras 25 kp., sviesto sv. 1.45 rbl., aliejaus sv. 1.5 rbl., cukraus sv. 37 kp., 10 kiaušinių 90 kp. Tačiau toli gražu nevisada ir nevisur atitinkamų maisto produktų valdine kaina galima gauti.

Pramonės gaminiai ne tik brangūs, bet ir dažnai yra deficitiniai, atseit, trūkstanti. Po 1965 metų kainų sumažinimo, valdinės kainos pramonės gaminiams buvo tokios: batai 12 rbl.; 1 metras (1 jardas 3 coliai) vilnonės medžiagos vyriškai eilutei 26 rbl. (eilutei reikia 3 metrų už 78 rbl.); 1 metras medžiagos moteriškai suknelei 11.8 rbl. (suknelei reikia 2.5 metrų už 29.5 rbl.); 1 metras medžiagos vyr. apsiaustu 25 rb. (reikia 2.75 metrų už 68.75 rbl.); pora moterišku kojinių 2 rbl.; gatavas demisaison apsiaustas nuo 140 iki 181 rbl.; vyr. laikrodis 40 rbl., moteriškas -- 26 rbl.; medvilnės megztinis nuo 20 iki 25 rbl.; fotoaparatas nuo 21 iki 100 rbl.; šaldytuvas nuo 150 iki 310 rbl.; dviratis 45 rbl.; radijo imtuvas nuo 42.5 iki 80.5 rbl.; televizijos aparatas 341 rbl.; motociklas nuo 620 iki 905 rbl.; automobilis nuo 3000 iki 5600 rbl. Daug kamgirdėto, Amerikos lietuvių įsteigto, Kauno Drobės fabriko geros vilnonės medžiagos metras kaštuoja 36 rbl., pusvilno-

nės nuo 15 iki 26 rbl. ("Liaudies Ūkis", 1966 Nr. 9, p. 267; 1967, Nr. 1, p. 11; "Tiesa", 1968. 12.27; "Komjaunimo Tiesa", 1965.4.25.27.) Vadinamos juodos rinkos" kainos, be abejo, joms yra daug brangesnės.

Kolchozininkų padėtis yra skirtinga nuo darbininkų ir tarnautojų padėties ta prasme, kad maisto produktų jie pasigamina savo sodybinuose sklypuose. Bet užtai kolchozininkų uždariai daug mažesni. Iki 1967 jie buvo neišsivaizduojamai kai kuriuos kolchozuose maži. Nuo 1967 pradžios įvestas vadinamas garantuotas atlyginimas už darbadienį 1 rbl. Per metus vidutiniškai kolchozininkui išeina 200-220 darbadienių. Tuo pačiu išeina ir 200-220 rbl. metinio uždarbio. Tiesa, pasitaiko vadinamų pavyzdinių kolchozų, kurie už darbadienį atlygina ir po 4 rbl. Bet tai ne taisyklė, o išimtys.

1968 darbininkų ir tarnautojų pensijas gavo 259,000 asmenų, vidutiniškai po 20 rbl. mėnesiui arba 240 rbl. per metus. Apie 250,000 asmenų gavo kolchozininkų pensijas vidutiniškai po 15 rbl. mėnesiui arba po

180 rbl. per metus. (Tiesa, 1969.1.28.)

Pačių sovietų duomenimis pragyvenimo minimumas mėnesiui kaštuoja apie 80 rbl., tai yra metams 960 rbl. ("Liaudies Ūkis", 1966, Nr. 9, p. 268.)

KOKIOS IŠVADOS?

Viską sutraukiant, galima tarti, kad Kremliaus atrama pavergtoje mūsų tautoje -- Lietuvos kompartija -- yra intelektualiai silpna ir Maskvai abejotino patikimumo; kad daugiau kaip 80% okup. Lietuvos administravimo vykdoma betarpiškai iš Maskvos; kad Maskva stengiasi konkrečiais veiksmais pripratinti pirmą eilę komunistinį pasaulį prie status quo, o pačią mūsų tautą indoktrinuoti, kad Lietuvai vienišas kelias yra tik amžinai būti sovietine kolonija; kad indoktrinacija intensyviai talkina tiesioginei rusifikacijai; kad sovietinis genocidas mūsų tautos biologiniam potencialui padarė labai didelių nuostolių; kad okup. Lietuvos gyventojų natūralus priešauglis kuris laikas mažėja ir kolonistai sudaro žymų bendro gyventojų prieauglio procentą; kad savo ruožtu, okup. Lietuvos ūkis visiškai pajungtas okupanto interesams; pagaliau, kad labai didelis butų trūkumas ir pramoninių prekių brangybė okup. Lietuvos gyventojus yra pasmerkusi labai skurdžiam vegetavimui, išskyrus naująją sovietinę buržuaziją ir spekulian-

tus. Sovietinė buržuazija pinigų turi ir gyvena plačiai. Bet plačiausiai gyvena spekuliantai. Nepaisant, kad už kai kurią spekuliaciją gresia mirties bausmė, o už gyvenimą be darbo -- ištrėmimas iki 5 metų, spekuliantai gyvena kaip inktai taukuose.

LAŽYBOS

Vilniuje paplitęs pasakojimas apie tokią atsitikimą. Kai Vilniaus prokuroras neradęs kaip prikišti prie vieno apskraus spekulianto, jo bylą pasiėmęs okup. Lietuvos vyrs. prokuroras Viktoras Galinaitis, nepriklausomybės laikais buvęs Vilkaviškio apylinkės teismo raštininkas. Kai Galinaitis čiupęs spekuliantą, reikalaujamas, kad įrodytų, iš ko gyvenąs, nieko nedirdamas, spekuliantas paaiškinęs, kad gyvenąs iš savo darbo, verčiasis lažybomis, kurios Sovietų Sąjungoj nei draudžiamos, nei baudžiamos. Pavz., sakąs, galiu ir su draugu prokuroru susilažyti iš 500 rbl., kad per 2 savaites jam ant užpakalio išauga šunvotė. Galinaičiui 500 rbl. pakvipo ir lažybos įvyko.

Kai po 2 savaičių spekuliantas atsirado Galinaičio kabinete, prokuroras linksmai pareiškęs, kad lažybas laimėjęs, nes šunvotės nesą nė ženklo. Spekuliantas betgi paprašęs draugą prokurorą kiek galima arčiau prie lango, kad pats galėtų įsitikinti. Kai tikrai jokios šunvotės neradęs, pripažinęs lažybas pralaimėjęs ir ten-

pat paklojęs Galinaičiui 500 rbl.

-- Pilieti, -- taręs prokuroras, -- čia bus įrodymas, kad verties spekuliacija, nes lažybas pralaimi, o pinigų turi.

-- Kaip tai spekuliacija? Kaip tai pralaimi? -- sukilęs spekuliantas.

-- Po to, kai su draugu prokuroru susilažinau iš 500 rbl., nuvykęs pas draugą Charazovą (Lietuvos kompartijos centro komiteto antrasis sekretorius, rusas) su juo susilažinau iš 1000 rbl., kad "LTSR" vyr. prokuroras jam parodys savo pliką užpakalį, ir draugas prokuroras jam parodėte. Antai, skersai gatvės anas dar tebespokso. Taigi lažybas laimėjau ir einu pas Charazovą atsiimti 1000 rbl.

WANTED AT ONCE
1st CLASS

STEEL FABRICATION MEN

for small misc. Iron Shop, Steady work for qualified men, Days. 313-689-9180

(73-78)

Wanted at once
experienced

MOLDERS

with brass & aluminium experience. Steady work. 50-hour week.

Ask for Mr. Fortenbacher.

NOREN PATTERN & FOUNDRY CO.
Fruitport, Mich.
616-865-3192 (71-80)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

ALYTIS ANDRIUS NORIMAS

(Dirvos konkurse 1968 m. laimėjusi II vietą novele)

(2)

-- Atsimink -- Jucevičius! Butrimonių miestely.
-- Bet, tamsta vade... Toji dėžė, sakot, sunki... Vadas susimąstė.
-- Suprantu. Pats vienas negalėtų jos pavilkti... Jeigu jau nepavyktų dėžės atgabenti, tai bent sužinok, ar ji saugiai paslėpta... tiksliai nustatyti, kur ji yra. Pats pažįsti šias apylinkes, todėl ir pavedu toki sunkų uždavinį. Tai be galo svarbu! Pakartojau -- niekas neturi apie tai žinoti! Iš čia vyksi kaip civilis gyventojas. Karinę uniformą turi palikti namie, pas tėvus. Ar viskas aišku?
-- Taip, tamsta vade!
-- Na, tai linkiu tau laimės ir laimingai sugrįžti!

Vadas ištiesė ranką. Trumpūnas, lyg susigėdęs, tuoj džiaugsmingai ją stvėrė ir stipriai suspaudė. Mikliai apsisuko ir, atidaręs duris, paliko susimąstiusį pulko vadą sėdinti prie rašomojo stalo. O vadui buvo ko susimąstyti.

"Šiandien pirmadienis, iki vakaro Trumpūnas gal bus jau Butrimonyse... O gal naktį pereis priešo pusėn. Antradienis... trečiadienis... na, dar ir ketvirtadienis praeis. Bet jau penktadienį, taip, vasario 14 dieną, būtinai turėsime vykdyti puolimą... Jeigu Trumpūnas neišstengtų kasos atgabenti, tada gal pavyks puolimu... Būtų gera apeiti priešą iš užpakalio..."

Su įkarščiu stvėręs žemėlapi, pulko vadas pasi-

lenkė ties spalvotu, margu vaizdu. Sulenkinti ir suvokietinti vietovių vardai sumirgėjo prieš jo akis. Kai kur pieštukas paliko žymes. Tai numatyto puolimo svoriai, kitur -- svarbūs strateginiai taškai.

Klemensas Trumpūnas pasijuto lyg apnuogintas. Jis jau nebegali vadintis savo pavarde, nes jis yra karinis šnipas, pasalūnas.

"Aš dabar galėčiau vadintis šimtais kitų vardų. Turiu pasirinkti kurią nors pavardę. Vardą pasiilksiu tą patį -- juk daug Klemensų yra pasauly! O pavardę... Na, pavyzdžiui, Jonaitis... o gal Juozaitis? Ne, tai panašu į pulko vado pavardę -- Juozapavičius... Gal Janavičius? Kažin?... Juk jų labai daug yra Alytaus apylinkėse. Daugumas totorių kilmės... Bet ne! Būsiu Klemensas Alytis! Visada man patiko tasai senovės karžygys iš mamos pasakų! Bet tik perėjęs į aną pusę..."

-- Klemai! Argi ir vėl gavai leidimą?

Aplėdėjusiu mediniu kibiru nešina, kieme pasitiko sesuo Marytė. Nieko nesakęs raudonskruostei, įsmuko į trobą, nes lauke be milinės buvo šalta. Vakar pasnigo, o šiandien giedri diena -- saulė šviečia ir bando baltą apklodą ištirpdyti.

Nuo krosnies įkaitusiu veidu atsisuka motina. Jos plati šypsena rodo nuoširdų džiaugsmą, pamaičius sūnų.

-- Klemuk! Ar ir vėl tave išleido? Juk vakar turėjai leidimą!

-- Šiandien tik laikinai, mama. Kur mano drabužiai? Aš noriu persirengti.

-- Ar negrįši į kazermes?

-- Ne.

Klemensas jau dingo už durų. Pasiknisęs tėvo darbo namų spintoje, greit susirado drabužius ir persirengė. Karinę uniformą padėjo ton pačion spinton.

Vėl išėjęs virtuvėn, pasirodė motinai visai kitoks.

-- Vaje! Tu ir vėl mano Klemukas!

Motina meiliu žvilgsniu permetė sūnų. Kiek perankštu miliniu švarkeliu virš drobinių marškinių, ne-lygintomis rudomis kelnėmis ir tais pačiais kariniais batais su auliukais, Klemas jai atrodė vėl savas ir mielas.

-- Kur mano milinė, mama? Ir kepurė... ta, žinai, su ausinėmis, žieminė?

-- Šiandien šilta, Klemeli...

-- Man vakare reikės...

-- Man rodos, kad po paklode sukabintuose drabužiuose. Taip, ten, po marška ir bus!

Klemas vėl dingo kambary. Netrukus grįžoprasega, šilta miline ir palaidais ausinių šniūreliais mataskuodamas.

Motina nusijuokė.

-- Atrodai kaip šunelis ilgaausis... Ar keliaus kur?

-- Gal ir keliausiu...

Nutilo, prasitaręs. O motinos širdy tarytum kas užsklėdė duris.

-- Kur?

-- Tarnyba, mama...

Paprastai motina jį Klemeliu vadino, arba Klemuku. Tik susirūpinusi, užpykusi ar besiginčydamą pavadindavo Klemensu. Tuoj tatau pajutęs, sūnus suprato per daug prasitaręs.

-- Turiu važiuoti... Mane siunčia į Miroslavą... Pulkui reikia šieno arkliams...

-- Kodėl gi tave siunčia? Ir dar taip apsirengusi?

-- Kodėl, kaip, kur! Ar aš žinau! Liepė persirengti. Matyt, kad taip jau reikia! Kariuomenėj niekas neklausia, kodėl.

(Bus daugiau)

ŽVILGSNIAI

Kęstutis Gaidžiūnas

Birželio pradžioje Amerikos Žaliųjų Berečių B-57 vienetas Nha Trang bazėje gavo grupę žvalgybos nuotraukų iš Kambodijos, fotografuotų kito jų šnipu, rodančių agentą Chuyen pokalbyje su vyru, žinomu kaip aukštu pareigūnu Šiaurės Vietnamo žvalgybos tinkle.

Chuyen buvo suimtas netoli Kambodijos sienos ir atgabentas į Nha Trang "kietam" tardymui. Vėliau jis atsидūrė Saigone -- ir vėl buvo tardomas. Apklausinėjimais Žaliosias Beretes įtikino, kad Chuyen buvo drągas agentas, tarnaująs Hanoi ir Washingtonui.

Kadangi Central Intelligence Agentūra kontroliuoja visą Vietnamo žvalgybos operaciją, jai buvo pranešti visi duomenys.

Pasėkoje CIA pasiuntė lemtinę "panaikinti su kraštuiniu prietaru" įsakymą. Po poros dienų, CIA pakeitė "kraštutinių" įsakymą -- bet jau buvo per vėlu.

Chuyen jau buvo pilnas milžiniškos morfino dozės ir susuptas gulėjo laivelyje, nušautas iš 22 kalibro pistoleto. Jo laivas, apvyniotas grandinėmis buvo įmestas ar į dumbliną Giangupę ar į Pietinės Kinijos jūrą. Iki šiandien jis dar nerastas.

Pietų Vietnamas pilnas agentų. Amerikiečių pusėje sakoma veikia bent mažiausiai 15 skirtingų žvalgybos tinklų.

Po Žaliųjų Berečių arešto, Amerikos kariuomenės vadovybė Washingtone ir Saigone tyli. Gynybos advokatai, žinoma, kalba garsiai.

Pagal vyriausią gynybos advokatą praeitais metais Vietname amerikiečiai likvidavo virš 160 dvigubų agentų. Dėl šio fakto, ir jis atrodo, yra netoli tiesos, žiaurūs Žaliųjų Berečių arešto metodai kelia spėliojimus stebėtojų eilėse. Advokatas garsiai galvoja kodėl šie vyrai buvo apkaltinti žmogžudyste kada "bet koks žudymas, jei jis iš viso įvyko, buvo tik išpildymas teisėto įsakymo". Stebėtojams, agentų naikini-mo akivaizdoje neaišku kaip ir kodėl įkliuvo tie aštuoni.

Sekantį kartą: Incidento didysis "kodėl?".

TARP KANARŲ SALŲ IR ŠIAURĖS IŠKYŠULIO (3)

R. SPALIS

Jei pernai, skrisdamas į Kanarų salas, rinkau tai, kas mažiausiai dengia ir kas vėsiausia, tai šiais metais priešingai: dairiausi šiltų, neperpučiamų drabužių, nes kelionės tikslas, kad ir buvo saulė, bet saulė šviečianti naktį. Pasiryžau pasiekti North Cape, Europos žemyno labiausiai į šiaurę išsikiusią salą, kur saulė per keletą savaičių virš horizonto ištisą parą. Kadangi tos pirmosios kritiškos savaitės jau birželio mėn., kada negaliu pa-

judėti, reikia skubėti su visais formalumais, nes tokių kaip aš, pasirenkančių liepą, yra daug. Tai patyriau prieš keletą metų, kai mano pastangos nuėjo veltui. Šį kartą veik pasikartojo ta pati istorija. Patogiausios sau datos jau negavau, bet kelionių biuras pasiūlė man kitą, vėlesnę, kuri vidurnakčio saulės atžvilgiu buvo palanki, bet sutrukdė aplankyti kitas vietas Anglijoje ir kitur. Apsirūpinau geru "ana-

raku", kurio nailonas turėjo atlaikyti ir vėją ir šaltį, išidėjau porą megzlinių, lietpaltį ir iškelia-vome. Pasiekę Newcastle persėdome į traukinį vežantį į uostą, tačiau nejudėjome iš vietos, nes greitas iš Londono gerokai vėliavo. Pagaliau jis atpūškėjo į peroną ir mus užplūdo minia, skambėdama amerikonišku akcentu. Dabar jau greit atsидūrėme norvegų laive "Leda", kuris mano manymu, turėjo virš 10,000 tonų talpos. Suradę savo turistinę ka-

jutę, skeptiškai žvilgtelėjome į ją: lovos viena ant kitos; teisybę pasakius, švarios ir patogios, šilto šalto vandens kranas, šalto oro srovės pūtėjas be kurio neimama būtų užmerkti akių, keletas kablių paltams. Kajutė skirta vienai nakčiai taigi ir jos reikalavimai kuklūs. Norintiems pasėdėti yra atviras denis, erdvi ir gan jauki salė su muzika ir šokiais vakare ir be to greta didelė valgykla.

5 val. vakaro palikę Newcastle, kitą dieną apie 12 valandą plaukėme į ilgą Bergeno fiordą. Kadangi diena pasitaikė graži ir šilta, malonu buvo stebėti pro šalį bėgan-

čius kalvotus, apaugusius krantus. Greta manęs stovėjęs vyras neiškentė pasidžiaugęs esąs amerikietis norvegų kilmės. Jo tėvai kaip tik kilę iš šių apylinkių. Vėžąs ir savo du gražiai suaugusius sūnus, norėdamas supažindinti juos su protėvių žeme.

Bepiga jam. Nereikėjo pildyti anketų, nereikės jam specialių vadovų, nebūs jokių draudimų. Kaip mielas svečias bus patiktas svetingoje žemėje.

Pasirodo, ne jis vienas keliavo, sutikau daugiau norvegų kilmės amerikiečių ir tik dabar paaiškėjo man tas gausus

(Nukelta į 6 psl.)

Mes apsaugojam savo mylimuosius!

The Stroh Brewery Company, Detroit, Michigan 48226

WANTED AT ONCE

JOURNEYMAN

DeVLIEG AND LUCAS
OPERATORS

Must be able to set up work
from blue prints & close
tolerance

NIGHT SHIFT

Steady work, overtime &
fringes. Must be able to
speak english.

BRADLEY - THOMPSON
TOOL CO.
22108 W. 8 Mile Rd.
Southfield, Michigan

(73-76)

Tarp Kanarų salų ir Šiaurės Iškyšulio

(Atkelta iš 5 psl.)

akcentas Newcastle perone.

Atlikę formalumus, nuėjome pasiimti savo daiktų, kurie, palikti laive, turėjo dabar būti muitinėje, sustatyti alfabeto tvarka. Leškom -- nėra. Po visus kampus dairomės ir pagaliau vienam jų atpažįstam ir savo. Kažkoks uniformuotas cerberis juos saugoja ir neprileidžia žmonių. Pasirodo jis iššvejojęs mūsų lagaminus ir vėliau perkelsias juos į norvegų pakraščių laivą, kuris paims mus į šiaurę. Nudžiugome dėl to netikėto patarnavimo, nes laivas išplauks tik 11 val. naktį. Atkrito mums visas rūpestis, iki tos vėlyvos valandos galėjom traukis po mies-

tą. Stebėjau tik to norvegų sumanumu; pagal duotą sąrašą jis išskaitė ir mūsų pavardę ant lagaminų, nors tai kažin ar buvo lengva.

Bergeną, išsitiesęs ant šakoto ilgo fiordo, švarus gyvas miestas su puikiais krautuvėmis, bet jo tikras turtas yra vietovaizdžiai. Už 4 kronas funikulierius pakelia iki 320 metrų (1050 ft.) aukštį iš kur žavus vaizdas į Bergeną ir jo apylinkes. Su apylinkėmis turis 200,000 gyventojų, be jų 120,000. Daug žalumų, parkų. Teatras, simfoninis orkestras, universitetas su 4000 studentų, kitos specialios mokyklos rodo to miesto svarbą visai Norvegijai. Klausojam po miestą, parkus, girdim kalbų mišinį, nes čia svarbus mazgas, tu-

ris ryšio su pasaulio centrais. Krautuvėse, valgyklose visur susikalbama angliškai, nors, atrodo, ir vokiečių kalba populiari. Mieste išgyvenau dar kitur nepajustą nuotaiką. Apie 7 val. vakaro, eidami gatvėmis, nesutikome žmogaus. Šviesu dar, diena, bet lyg išmirta. Kartą mačiau

filmą, kur vaikas kelia vo pertuščią miestą. Ši kartą realybėje tai įvyko. Tik prie pat uosto vienas kitas žmogelis. Nuostabu.

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

EXPERIENCED IMMEDIATE OPENINGS TURRET LATHE HAND SCREW HARDING LATHE 1ST & 2ND SHIFT

MUST BE ABLE TO SET UP WORK FROM BLUE PRINTS AND CLOSE TOLERANCE.

STEADY WORK & LIBERAL BENEFITS.

APPLY CALL OR WRITE

CONTROLS COMPANY OF AMERICA

4212 N. 124TH ST.

MILWAUKEE, WISCONSIN

An Equal Opportunity Employer

(75-77)

**DUE TO NEW EXPANSION
SPECIAL MACHINES
FIXTURES—TOOLING
DESIGNERS—DETAILERS
RADIAL DRILL OPERATORS
LINEBURNERS
TRANSFORMER ASSEMBLERS
CUT OFF SAW OPERATORS**

Maximum Benefits
58 Hour Work Week

DOLLAR ELECTRIC CO.

31200 Stephenson Hwy.
Madison Heights, Mich.

(75-78)

EXCELLENT OPPORTUNITY
FOR EXPERIENCED

• INSPECTOR

For die inspection and machine parts

We offer: Excellent working conditions in new plant facilities (39th and Shoreway). Good starting rate. Excellent profit sharing pension plan... paid hospitalization... unlimited growth opportunity.

We are: The largest investment costing tooling facility in the country... Manufacturers of special machines for the investment costing... Plastic and wax injection molders... Expanding continuously.

For confidential interview apply in person.

TEMPCRAFT

39th & Marginal (off Shoreway)
Cleveland, Ohio

(75-77)

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4 %

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED

4 3/4 %
per annum

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid

as of:

Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

5 %

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

**Mutual
Federal
Savings**

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

PIRKIT PENKTADIENĮ MIESTE 10 RYTO IKI 5:45 VAL., SKYRIUOSE 10 RYTO IKI 9:30 VAK.
MES DUODAME IR ISKEIČIAME EAGLE STAMPS

MAY'S BUDGET STORES
DOWNSTAIRS

ANNIVERSARY SALE

Vyrams neprosijamos
kasdien dėvėjimui kelnės

4.69

arba 2 poros už \$8.88
PALYGINK PO \$7 IKI \$11

Pasirinkimas šių stilių:

- Pilno sukirpimo su diržu modelio
- Šiauresnės be atlanų modelio
- Plačiomis apačiomis

Pasirinkimas šių spalvų:

- Pilkos
- Žalsvos
- Juodos
- Melsvos
- Mėlynos
- Rudos
- Languotos ir vienos spalvos

Pasirinkimas šių medžiagų:

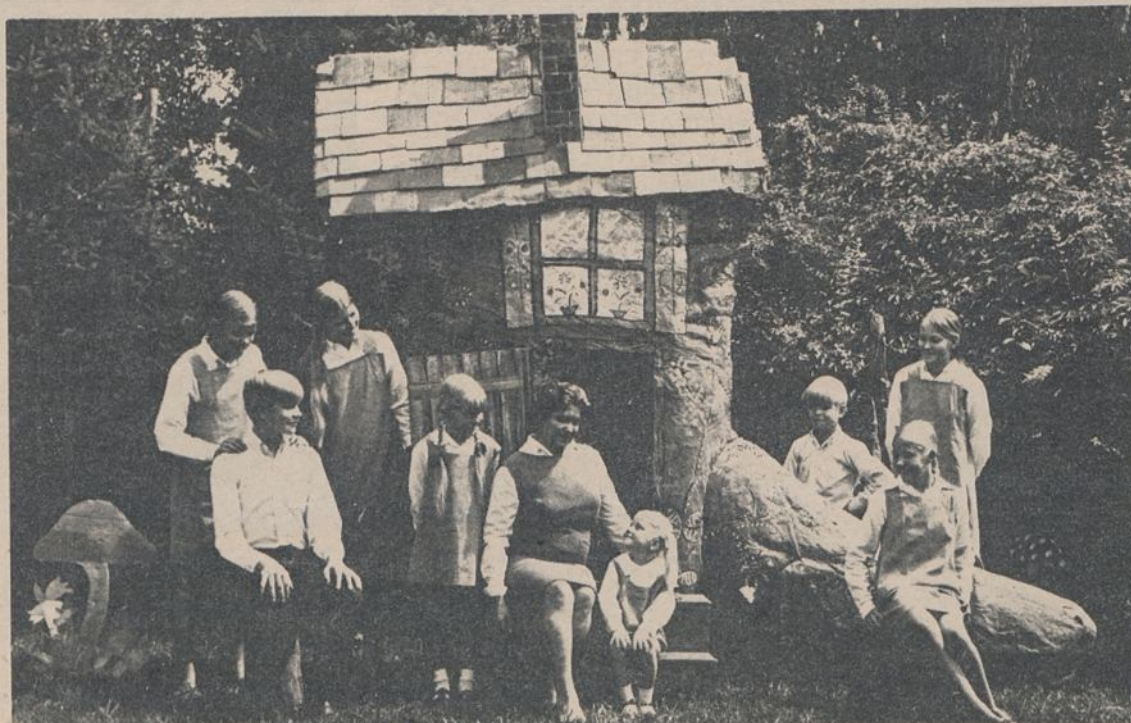
- Polyester medvilnės Twills
- Acrilan Acrylic-Rayon Twist
- Orlon-Acrylic-Rayon flanelio
- Rayon-Acetate Nylon paprasto audimo

Pamatymas yra tikėjimas... ir kai pamatysit šį fantastišką rinkinį 1-mos rūšies skalbiamų, nereikalingų prosijamo kelnų, norėsit po kelias poras nupirkti vyrui ir berniukui savo šeimoje. Dydziai 28 iki 42. Visai naujos kasdieninės ir išėginės kelnės iš trijų žymių Amerikoje siuvyklų. Paštu ir telefonu užsakymai pildomi iki jų tesės. Paminėkit antrą norimą spalvą. Telefonuokt 241-3070, Lorain 233-6141, Elyria 322-6304, May's Budget Men's Wear. Visuose 7 skyriuose.

NEPRALEISKITE PROGOS PAMATYTI IR IŠGIRSTI PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE DAINUOJANČIA ŽYMANŲ ŠEIMĄ

Dirvos rengiamame vakare
RUGSĖJO 27 D., ŠEŠTADIENĮ

Vakaras įvyks Šv. Jurgio parapijos salėje - Pradžią 7 val. 30 min. vakaro - Bilietai nuo 4 iki 2 dolerių.
Po koncerto šokiai, grojant p. Pažemio vadovaujamam orkestrui - Veiks turtingas bufetas ir baras.

DIDELIS BILIETŲ PAREIKALAVIMAS

Esant dideliui bilietai į Dirvos vakarą pareikalavimui, prašome visus, kurie rezervavo sau bilietus, atsiimti šį šeštadienį iki 7:15 val. vak. prie įėjimo kasoje. Vakaro programos pradžia 7:30 v. v.

• Vysk. M. Valančiaus lit. mokykloje registracija baigiama rugsėjo 27. Iki tos datos neužsiregistravę bus braukiami iš mokyklos sąrašų. Į vaikų darželį registracija bus tol tęsiama iki turėsime vietų. Šiuo metu vaikų darželį lanko 18 mokinių.

• Elena Razgaitytė pakviesta tautinių šokių mokytoja. Šiuo užbaigtas mokytojų sąrašas. Be 11 nuolatinių mokytojų dar turima 3 atsarginiai mokytojai.

Yra susidariusi galimybė gauti 300-400 dol. paramą mokslo priemonėms įsigyti. Tačiau tam yra sąlyga, kad mokykla turi sudaryti anturą pusę tos sumos. Todėl kreipiamės į visuomenę prašydami mūsų jaunimo bičiulių ateiti su aukomis ir padėti. Tada mokykloje darbas būtų įdomesnis ir jaunimas galėtų daugiau išmokti.

• Clevelando Akademikų Skaučių Satrijos Raganos draugovė surengė savaitgalinę būriavimo stovyklą prie Pymatuning ežero, kurioje dalyvavo Korp! Vytis, Jūrų skautai, bei svečiai iš Clevelando ir kitur. Stovyklos viršininkė buvo draugovės pirmininkė Dalia Orantaitė. Programa stovykloje bu-

Pranė Žymantienė su savo dainuojančia šeima koncertuos šį šeštadienį, rugsėjo 27 d. 7:30 val. vak. Šv. Jurgio parapijos salėje, Dirvos ruošiamame vakare. Clevelando lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti ir išgirsti šią dainuojančią šeimą, o po koncerto linksmai pasižokti grojant geram p. Pažemio vadovaujamam orkestrui ir pasivaikinti.

vo įdomi ir įvairi. Korp! Vytis pirmininkas Algis Rukšėnas skaitė paskaitą apie lietuvius partizanus. A.S.D. narė, Ramunė Kubiliūnaitė pravedė diskusijas apie "Profesijas", kuriose dalyvavo baigusieji mokslo akademikai skautai. Korp! Vytis narys Šarūnas Lazdinis skaitė įdomią paskaitą "Mėnulio pasiekimas ir raketos". Po jo paskaitos sekė gyvos diskusijos.

Smagų vakarinį laužą su dainomis pravedė Milda Jokūbaitytė, o po laužo sekė tautiniai šokiai, kuriems vadovavo Jūratė Petraitytė.

Stovyklos šeimininkė buvo Irena Navickaitė, kuri visus skaniai vaišino.

Jūrų skautai papildė dienos programą, geroj skautiškoj nuotaikoj, pavažinėdami stovyklaujančius savo būriniais laivais.

• SLA 14 kuopos narių susirinkimas įvyks spalio 5 d., 1 val. p. p., sekmadienį, kuopos pirmininko Vytauto ir Noros Braziulių sodyboje, 3757 Northwood Road, University Hts, 44118. Po susirinkimo ten pat bus bendravimo kuklios vaišės. Nariai ir narės maloniai prašomi susirinkime dalyvauti ir užsimokėti baigminius šių metų apdraudų mokesčius. Esant reikalui prašoma skambinti pirm. Vytautui Braziuliui, telefonu 321-2443 — vakaro metu.

PARDUODAMOS NAUJOS KANKLĖS. Kaina \$80. Telefonas 541-1432, po 4 val. po pietų. (76-77)

PARDUODAMOS NAMAS

Ranch-type namas, plytinis iš lauko, 3 miegami, pilna vonia, virtuvė, valgomas ir viešas kambarys, karšto vandens apšildymas. Arti naujos parapijos bažnyčios, greta parko prie ežero. Parodoma susitarus telefonu 944-7723.

MODERNUS BUNDALOW, netoli ežero ir Neff Road. Naujesnis, du miegami, pusiau bungalow. Įrengtas rūsys, uždara veranda, dviem automobiliais garažas. Puikiai sutvarkytas kiemas. Arti prie visko. Kaina aukščiau 20. VERA L. SULAK, IV 1-3413.

XVII LIETUVIŲ DIENA CLEVELANDE

JAV LB-nės Clevelando apylinkių bendromis jėgomis surengtoje rugsėjo 21 d. jau 17-oje Lietuvių dienoje svarbią programos dalį turėjo koncertas. Po iškilmingų pamaldų lietuvių bažnyčiose buvo gardžiai ir jaukiai pietaujama Naujosios parapijos salėje. Puikiai pagaminta ir rūpestingai aptarnauta, Geras šeimininkės O. Jokūbaitienės skonis ir sklandūs talkininkų darbai visiems patiko. Patenkinti buvo ir suaugusieji, ir vaikai. Nors šiuo būdu namie šeimininkės buvo atpalaiduotos nuo virtuvės darbų, bet vis dėlto nedaug lankytojų pasinaudojo ta proga.

Ketvirtą valandą į koncertą atvyko daugiau svečių, apytikriai 200 asmenų. Tačiau prieš ketletą metų Lietuvių dienos turėdavo žymiai didesnio pasisekimo. Galia, kad šį kartą ir jaunimas tuo koncertu nesuždomėjo.

Trumpame įžangos žodyje 2-os apylinkės pirmininkas K. Žiedonis vykusiai palietė ištisą eilę svarbių ir bene aktualiausių klausimų. Čia pat buvo pasveikintas ALT Clevelando skyriaus pirmininkas inž. R. Kudulis, kaip pripažintas iškilni piliečių ir šiomis dienomis iškilmingai pagerbtas.

Dviejų dalių koncerte solistai D. Stankaitytė ir L. Baltarus keliais tarpais sėkmingai atliko kruopščiai sudarytą aiškiai įvairuojančio pobūdžio kūriniių puokštę.

D. Stankaitytė dainavo: Močiutės dvarely -- Klovo, Ar atminsi -- Račūno, Savo skambančia daina -- Banaičio, Arijos iš "Gražinos" operos -- Karnavičiaus, Arijos iš "Danos" op. -- Gaidelio, Arijos iš "Aidos" op. -- Verdi ir Arijos iš "Manon" op. -- Puccini. Žitrovams nenu-rimstant, pridėjo kai ką bisui. Dainininkė -- plačiai išgarsėjusi solistė, nuolatinė lietuvių operos dalyvė pagrindinėse partijose. Išgilinimas pavyzdingas. Kad ir be efektyvaus judrumo įsigyvena į muzikos esmę, interpretuoja didžiausiu tikslumu džiaugsmą ir skausmą, heroizmą ir liūdesį, meilę ir sielvartą. Dainuoja lengvai ir laisvai. Jeigu šita salė akustiškai kiek nepatogi, tai vistiek nė viena smulkmena nedingo, nė vienas atspalvis "neišgaravo", o kai kurie stipresnieji momentai praskambėjo įtikinamai ir net sujudino klausytojus. Balso vaidymas garantuotai taisyklingas. Tembras, geras išlavinimas, neklaidinga technika ir didelė praktika jau rodo pagirtiną to-

bulumą. Alsavimas be priekaištų. Atrodo, kad visa salė džiaugėsi sužavėta.

L. Baltarus pateikė: Tik tu viena -- Geetil, Se tu ni ami -- Pergolesi, Kai žvaigždės mirgėjo, arija iš "Toscos" op. -- Puccini, ariją iš "Adriannos" op. -- Čilea, Neaplitaniška daina -- Ce Centis, Uždrausta muzika -- Cestalda ir Žvaigždutė -- Dvariono, Irgi "nugalėjo" publika tiek, kad teko porą kartų bisuoti. Clevelande pasirodo pirmą kartą. Draminis tenoras, nevengias lyriškų duomenų. Lavinęs Austrijoje, Italijoje ir kitur. Dabar -- solistas Rochesterio operoje. Kartais koncertuoja su simfoniniu orkestru. Clevelandiečius labai nudžiugino. Balsas malonaus tembro, stiprus net iki galingumo. Viršutinės gaidos skamba plačiai, kad ir be spaudimo, bet lyg metalas, vidurinis tenoriškai mielas, falsestas beveik neduslus, tartum šilkinis. Repertuaras sudarytas gana drąsiai. Alsavimas gero kaimiškas. Diafragma lanksti. Kai kurie vaidybiniai judesiai tikrai įspūdingi. Ir tartinis ir tarsena nepalieka abejonių.

Abiem solistams plota karštai, labai karštai. Tikrojo meno, tikrojo grožio laimėta daug.

Fortepionu solistas lydėjo A. Vasaitis. Daugiau, negu patikimas palydovas. Ar įvadas, ar baiga, ar melodijų pynė -- visa kas darniai plaukia. Jautrumas reto muzikalumo. Nuotaikų bei slinkčių skatinimai ir kaitaliojimai užburia ne tik solistą, bet ir klausytoją. Kūriniių stiliai įmantrios formos, švelniausi atspalviai techniškai visai lengvi.

Solistai ir akompaniatorius apdovanoti kukliomis gėlytėmis ir kitokiais malonumais.

1-os apylinkės pirmininkas F. Eidimtas pakvietė visus dar pasivaikinti kitoje salėje. Linksmai praleista dar likusioji vakaro dalis.

Be abejonės, bus branginama ir viena kita koncerte žvystelėjusi neužmirštama akimirka.

Vladas Braziulis

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PUNCH PRESS
OPERATORIAI
REIKMENŲ
DEPARTAMENTUI
DARBININKAI

Dieninės ir naktinės pamainos, geros darbo sąlygos, valandinis mokestis ir naudingi priedai.

KENDALE INDUSTRIES
8600 E. Pleasant Valley Rd.
Independence, Ohio

(75-76)

Grupė Clevelando akademikų skautų stovyklavusių prie ežero kartu su svečiais.
A. Kalvaičio nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dirvos novelės konkursui gauta dar viena novelė "Mariuka".

Primename, kad galutina rankraščiams atsiųsti data yra 1969 m. spalio 1 d.

Jury komisiją sudaro: Petras Balčiūnas, Viktoras Mariūnas ir Kęstutis Gaidžiūnas.

KARO MOKYKLOS 23-ČIOS LAIDOS SUVAŽIAVIMAS

Lietuvos Pirmojo Prezidento Antano Smetonos Karo Mokyklos 23-ji laida paminėjo savo karo mokslo pradžios 30-tąsias metines.

Šiaurės Amerikoje gyveną buvę karo mokslo draugai buvo suvažiavę Kanaidoje, netoli Toronto: liepos 26 dieną Prestone ir liepos 27 Paris. Ir vieną ir kitą dieną oficialiose dienotvarkės dalyse buvo prisiminti visi 23-čiai laidai priklausę, taipgi, jų gyvenimo keliai bei jų likimas. Ta proga nartata pasveikinti visame pasaulyje pasklidusius buvusius bendraminčius ir palinkėti jiems geriausios sėkmės.

Kai kurie suvažiavusiųjų buvo nesimatę virš 18 metų. Kadangi dalyviai buvo atvykę su žmonomis, tai po oficialios dalies kiekvieną dieną sekė ir linksmoji. Buvo dainuota, šokta ir linksmintasi iki vidurnakčių. Suvažiavę iš Vankuverio, New Yorko ir Chicagos tikrai nesigailėjo nuveiktų tolių ir villisi vėl kada nors netoli moje ateityje suvažiuoti.

• Lietuvių Moterų Klubų Federacija, vadovaujama V. Leskaitienės, rugsėjo 13 d. atžymėjo savo ilgų daugelio metų darbo pabaigtuves — ką tik iš spaudos išėjusį anglų kalba leidinį "The Lithuanian Women", nes šio užsimojimo įgyvendinimas, kaip jo redaktorė adv. B. Novickienė savo žodyje pranešė, užsitęsė daugiau nei 10 metų dėl stokos lėšų. Ji papasakojo, kaip kilo Federacijai mintis imtis iniciatyvos tokį leidinį paruošti.

A. ir B. Novickių rezidencijoje dalyvavo LMKF-ja, New Yorko Klubas valdyba, Generalinis Konsulas A. Simutis, VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūnas, LLK pirm. V. Sidzikauskas ir dr. D. Jasaitis su poniomis, dr. V. Paprockas ir spaudos atstovai.

• "Baltų Draugijos" Vokietijoje leidžiamame leidinyje "Mitteilungen aus baltischem Leben" įdėtas dr. A. Geručio vedamasis straipsnis apie jo kelionę Amerikon. Autorius ypač nušvietė lietuvių kultūrinį gyvenimą Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

• Lietuvos Vyčiai, remiami kongresmanų P. Rodino ir S. Strattono, JAV Kongrese daro žygius, kad paštas išleistų specialų ženklą Lietuvai paminėti.

• Venezueloje rugpiūčio 21 d. laikraštis El Universal pavadino GĖDOS DIENA (Hoy es el "DIA de la Verguena"), nes lygiai prieš vienerius metus, Sovietų Sąjungos Raudonoji armija padedant taip vadinamam Varšuvos paktą sudarančiom satelitinių valstybių kariuomenėms, okupavo bepradedančią laisvę atgauti Čekoslovakiją.

Šių gėdingųjų metinių sukakties proga, šiame krašte gyvena čekoslovakai, bendradarbiaujant su venezueliečiais, kubiečiais, latviais, lietuviais, estais, vokiečiais, lenkais, vengrais, rumunais, kroatais, bulgarais, ukrainiečiais ir kitų Sovietų Sąjungos pavergtų tautų atstovais suruošė atitinkamą šių metinių minėjimą.

Šiame minėjime aktyviai dalyvavo ir lietuviai. Taipogi susitarus su latviais ir estais buvo paskelbtas spaudoje bendras atsisaukimas.

• Venezuelos LB Centro Valdyba, priėmė keletą svarbesnių nutarimų dėl baltiečių glaudesnio bendradarbiavimo, metraščio ir informacinio biuletenio leidimo bei kitais svarbesniais klausimais. Posėdis įvyko V. J. Bieliūnų namuose. Sekantis Centro valdybos posėdis numatytas spalio 12 d. ponų L. H. Gavorskų rezidencijoje.

DETROIT

• Kazimiera ir Povilas Valantinai minės dvigubą sukaktį. Detroito Stasio Butkaus šaulių kuopa rengia K. ir P. Valantinams vedbinio gyvenimo 50-ties metų atžymėjimo banketą, rugsėjo 28 d., sekmadienį, 1 val. popiet Lietuvos namuose, šauliai ir šaulės at-

LILIJOS ŠUKYTĖS TRIUMFAS NEW YORKE

Lilijos Šukytės, Metropolitan operos solistės, grįžusios į JAV po sekmingų pasirodymų ir puikių muzikos kritikų įvertinimų Muencheno operoje Vokietijoje, rečitalis newyorkiečiams lietuviams įvyko š.m. rugsėjo 14 dieną, Town Hall salėje.

Ji pasirinko labai sunkius muzikinius kūrinius Mozarto arijas: "Il Re Pastore", "Scena e rondo", con violino principale, palydint smuiku. Antroje dalyje Lilija vėl buvo pasirinkusi nelengvas Schuberto ir Strausso dainas, kurias sugėbėjo išpildyti nepaprastu tikslumu. Bet gi pusę visos programos sudarė jos pasirinktos lietuvių kompozitorių dainos: Gruodžio Rūta, Rugiagėlės ir Aguonėlės, Banačio -- Vandens lėlija, Obelių žiedai ir Tulpės, Tallat-Kelpšos -- Ne margi sakalėliai, Saulėlė raudona, Budriūno -- Tykiai, tykiai, Jakubėno -- Plaukia antelė ir Gailevičiaus Oi laukiau, laukiau.

Visiems atsilankiusiems į šį koncertą, o publikos buvo virš tūkstantio, teko pajusti lietuvišką tikrąją vienybę, mūsų kultūros ir meno didingumą, o šiai dar

liks trumpą senovinių lietuvių vestuvių ištrauką-pynę. Bus dainos ir deklamacijos. Po meninės programos seks iškilmingi pietūs-banketas. Kartu bus paminėta Povilo Valantino 50-ties metų šauliškos veiklos sukaktis.

jaunai, iškiliajai lietuvių, bet po paskutinės dalies publiko atsistojimu išreiškė savo pagarbą,

Po rečitalio suruošame priėmime sol. Lilija Šukytė su "Laisvės Žiburio" padovanoja lietuviška lėlę. Dešinėje LNF pirm. E. Čekienė ir Vliko pirmininkas dr. J.K. Valiūnas.

V. Maželio nuotrauka

ką jai ir pabrėžė koncerte dalyvavę amerikiečiai svečiai tokiais žodžiais: "kaip gera turėti tokį didelį savo tautiečių užnugarį", kuris jai pareiškė pagarbą ne

WANTED
EXPERIENCED
PIPE FITTERS
MILLWRIGHTS
ELECTRICIANS

For all shifts

Steady work for qualified men.
Fringe benefits.

Must have high school education or equivalent. Apply at Personnel Office:

S. D. WARREN CO.
A division of Scott Paper Co.
2400 Lake Shore Dr.
Muskegon, Mich.

An Equal Opportunity Employer
(71-77)

Wanted experienced
LAYOUT MEN
and
FITTERS

for days & afternoon
Misc. iron and stair
work. Steady work,
overtime, top wages &
excellent fringes.

ALUMINUM & ARCHITECTURAL METALS
CO.
1974 Franklin
Detroit, Mich.
567-6880
(71-77)

JOURNEYMEN

Horizontal Boring Mill
Vertical Mill
Hydrotel

Must have 10 years experience or Journeyman card.

NIGHT SHIFT
steady work and overtime

LIBERTY TOOL & ENG
2250 W. Maple
Walled Lake, Mich.
313-963-2118
(72-78)

vien ilgais plojimais, bet po paskutinės dalies publiko atsistojimu išreiškė savo pagarbą,

VIRŠUJE: Po sol. Lilijos Šukytės rečitalio Town Hall New Yorke. Iš kairės: muz. Čižauskas, M. Toraitis-Cohn, muz. M. Cibas, Vokietaitienė, J. Dilienė, V. Jonuškaitė-Leskaitienė, akomponiatorius G. Possell, sol. L. Šukytė, sol. J. Augaitytė, R. Mainelytė, dr. J.K. Valiūnas, muz. V. Strolia, D. Kezėnė, R. Kezys, V. Radzivanas, Macijauskienė.

V. Maželio nuotrauka

tei priėmimas, kuriam vadovavo Vytautas Radzivanas. Koncertą ir priėmimą ruošė "Laisvės Žiburio" vadovybė.

Priėmime dalyvavo gen. kons. A. Simutis su ponia, Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas ir kt. Lilijai buvo įteikta dovana -- didžiulė lietuviška lėlė.

(eč)

HARTFORD

LILIJOS ŠUKYTĖS KONCERTAS HARTFORDE

žavisi Šukyte amerikiečiai, žavisi vokiečiai. Neseniai naujų gražių įvertinimų banga pasipylė po jos koncerto New Yorke. Pagaliau ir mūsų apylinkė susilaukia progos ją išgirsti.

Lilijos Šukytės koncertas Hartforde, įvyks spalio 5 d., 3 val. po pietų, Hartfordo universiteto Millard auditorijoje, Hartt College rūmuose. Salė puiki -- koncertinė. Mašinoms pastatyti didžiuliai universiteto plotai.

Po koncerto bus priėmimas (nemokamai). Gaivindamiesi šaltais gėrimais pabendrausime, susipažinsime arčiau su soliste ir pasimatysime su pažįstamais iš kitų kolonijų, kurių tikimės nemažai atvykstant.

Koncerto pelnas skiriamas Putnamo seselių statomai jaunimo stovyklai paremti. Įėjimo auka 5 dol.

(r)

Philadelphijos respublikonų moterų komitetas, [kurį] įeina visų tautybių atstovės, spalio 4 d. šeštadienį, Bellevue Stratford viešbutyje rengia tarptautinę madų parodą "The Old World Meets Now". Nuotraukoj parodai ruošti komitetas, Prieky iš kairės sėdi slovėkė Helena Gaydos, italė Carrie Rice -- komiteto vicepirmininkė, rumunė Vivian Radu ir lietuvių Aušra Marčiulaitytė-Zerr -- komiteto vicepirmininkė. Antroje eilėje stovi kitų tautybių moterys su televizijos madų komentatore Edith Huggins (šešta iš kairės). Lietuviai, norintieji dalyvauti parodoje, kviečiami vietas rezervuoti per Aušra Zerr, tel. DA 4-0304.

LITHUANIA: 700 YEARS,
edited by dr. Albertas Gerutis.
Introduction by Raphael Sealey,
Department of History, University
of California at Berkeley.
488 pages. 16 pages of illustrations.
Cloth, \$12.00.

Šį veikalą užsisakant per LNF kainuoja 10 dol. Čekius siųsti: Lithuanian Independence Fund, Inc., 87-80 96 St., Woodhaven, N. Y. 11421.